

AANBEVELINGEN

In dit rapport beschrijft de Onderzoeksraad knelpunten in het functioneren van de vreemdelingenketen die ertoe kunnen leiden dat vreemdelingen lichamelijke of geestelijke schade oplopen. Een deel van deze knelpunten is al eerder door andere partijen geconstateerd. Naar aanleiding daarvan hebben de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en andere ketenpartijen de afgelopen tijd diverse toezeggingen gedaan en beleidswijzigingen doorgevoerd. Daarbij valt te denken aan de nieuwe Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring, de maatregelen die zijn genomen om de informatieoverdracht tussen ketenpartijen te verbeteren en de voornemens om bewoners van opvanglocaties meer mogelijkheden tot zinvolle dagbesteding te bieden.

Gezien het bovenstaande heeft de Raad ervoor gekozen om niet voor elk van de geconstateerde knelpunten een aanbeveling te doen. De Raad verwacht van de partijen in de vreemdelingenketen dat zij de bevindingen en conclusies in dit rapport zelf zullen benutten om verbetermaatregelen te nemen. Wel doet de Raad enkele meer algemene aanbevelingen die erop zijn gericht de veiligheid van vreemdelingen te verankeren in het vreemdelingenbeleid en de betrokken partijen en medewerkers in staat te stellen gezamenlijk de veiligheid van vreemdelingen te waarborgen. De aanbevelingen zouden niet moeten leiden tot nieuwe regels en protocollen, maar juist tot meer ruimte voor medewerkers om in hun beslissingen rekening te kunnen houden met de persoonlijke omstandigheden van vreemdelingen.

De Onderzoeksraad beveelt de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie het volgende aan:

1. Zorg ervoor dat medewerkers van partijen in de vreemdelingenketen hun professionele ruimte beter kunnen benutten. Ontwikkel daartoe uitgangspunten die deze medewerkers houvast bieden bij het afwegen van conflicterende belangen. Maak expliciet dat veiligheid in deze belangenafweging een belangrijk aspect is. Zorg ervoor dat alle medewerkers de uitgangspunten kennen en daarnaar handelen.
2. Verbeter de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen medewerkers van de verschillende ketenpartijen die zich bezighouden met de uitvoering van het vreemdelingenbeleid. Laat hen op elkaars werkzaamheden reflecteren en creëer meer mogelijkheden voor afstemming over de gezamenlijke aanpak van individuele zaken, bijvoorbeeld door het organiseren van gezamenlijke casuïstiekbesprekingen.
3. Realiseer verbeteringen in de beslissingen over toelating, inbewaringstelling en vertrek van vreemdelingen door:
 - a. de kwaliteit van tolken en (bewarings)advocaten te bevorderen;
 - b. hulpofficieren van justitie beter toe te rusten op het nemen van besluiten over de inbewaringstelling van vreemdelingen; en

- c. de toegankelijkheid van medische zorg in herkomstlanden te betrekken in de beslissing over de uitzetting van vreemdelingen met medische klachten.
4. Creëer op korte termijn duidelijkheid over de mogelijkheden die er wel zijn om medische informatie te delen met inachtneming van het medisch beroepsgeheim. Kom tot een structurele oplossing voor de knelpunten inzake de overdracht van medische informatie.
5. Waarborg dat vreemdelingen met psychiatrische problemen de zorg krijgen die zij nodig hebben.
6. Bevorder dat ketenbreed wordt geleerd van incidenten die zich in de vreemdelingenketen voordoen. Maak daartoe gebruik van de bestaande incidentregistraties en verzamel zo nodig aanvullende informatie. Benut deze informatie om de risico's die vreemdelingen lopen, te beheersen.
7. Zorg ervoor dat de veiligheid van vreemdelingen door de hele keten heen onderwerp wordt van extern toezicht. Beleg de verantwoordelijkheid voor (de coördinatie van) dat toezicht bij de Inspectie Veiligheid en Justitie.